

Ei oodanud

Lugejal, kes elas pärast sõda Rahu nimelises tänavas, klubi „Rahu“ kõrval, majas, millel rippus suur plakat „Rahu maailmale“, raadiost kostva laulu „Kas venelased tahavad sõda?“ taustal, on väga raske uskuda, et oli aegu, mil Nõukogude Liidus olid moes hoopis teistsugused laulud.

Sõjapsühhoosi värinad panid nõukogude ühiskonna vappuma selle eksisteerimise esimestest päevadest alates. „Me süütame ülemaailmse tulekahju“ – selliste sõnadega algas rivilaul, mille refräänis väideti, et „taigast kuni briti meredeni on Punaarmee kõige tugevam“.

„Me peame organiseerima kõrgemate staapide töö niimoodi, et Punaarmee saaks täita oma ülesandeid tulevase rinde igal operatiivsuunal ja rindelõigul. Selle rinde piirid on lähemal ajal määratud kogu Vana Maailma mandri piiridega“ – vaat niimoodi väljendas Punaarmee sõjalist doktriini 1921. aastal M.V.Frunze., tulevane Punaarmee Peastaabi ülem ja NSVL Sõjarevolutsioonikomitee esimees. Sel ajal Sõjarevolutsioonikomitee esimehe ametit pidav L.D.Trotski töötas samal ajal välja 40-tuhandelise ratsakorpuspealetungiplaani üle Afganistani, Punjab ja Bengaalia India ookeani kallastele.

Pusklevale lehmale ei anna jumal sarvi. 20-ndatel aastatel tuli Punaarmeel piirduda ainult sõjakate lauludega. 30-ndate aastate alguses, kui Stalini oli sõjatööstuse taassünniks hädasti lääne tehnoloogiat vaja, muudeti isegi seda tüüpi laulud ajutiselt ära. Aga kui Euroopa hakkas vajuma (mitte ilma Kremli diktaatori osavate intriigideta) Suure Sõja keerisesse, täitis verejauline retoorika uuesti kõik Nõukogude Liidu elutasandid.

Sõda ülistati, sellest unistati – luules ja proosas.

„Köningsbergi all koidikul / me oleme haavatud sinuga...“ Need luuleread kirjutas K.Simonov siis, kui Saksamaaga olid veel normaalsed diplomaatilised ja majandussuhted ning Nõukogude Liidul polnud Ida-Preisimaaga (mille keskuseks on Königsberg) isegi mitte ühist piiri! Tõenäoliselt kõige tuntum sõjaeelne raamat, A.Gaidari jutustus „Timur ja tema meeskond“, algas selliste sõnadega: „Nüüd saab juba kolm kuud, kui soomusdivisjoni komandör polkovnik Aleksandrov polnud koju saanud. Tõenäoliselt oli ta rindel“. Jutustuse tegevuse aeg on suvi, koolivaheaja algus. Aasta – kas 1939 või 1940 (tegevuse käigus tähistavad komnoored Hassani järve lahingute tähtpäeva). Mingit „rinnet“ sel suvel ei olnud. Halhin-Golile ei saanud „polkovnik Aleksandrovi“ juhitud soomusrong kuidagi sattuda. Seal polnud nimelt raudteed. Kuid lastekirjanikul oli nii tugev sõja eelmaitses suus, et ta mõtles selle igatsetud „rinde“ välja...

„Nõukogude rahvas mitte ainult ei oska, vaid, võib ka öelda, lausa armastab sõdida“, - karjus XVIII parteikongressi tribüünilt Kaitse RK K.E.Vorošilov. „Te peate mõistma, et marksistliku õpetuse peamine mõte on saada inimkonna vahel asetleidvatest suurtest konfliktidest kommunismile maksimaalset kasu... Kapitalistlik maailm on täis karjuvaid lurjuseid, keda saab hävitada ainult püha sõja karastatud rauaga“, - jutlustas nõukogude riigipea seltsimees Kalinin 20. mail 1941.a. toimunud NSVL Ülemnõukogu aparaadi töötajate koosolekul.

Jah, muidugi, „üleliiduline vanem“ ei otsustanud midagi ja teda hoiti ametikohal lihtsalt „sündsuse huvides“ – kuid seda enam kinnitab see fakti, et Kalinini sõnad vastasid täielikult Peremehe enda kavatsustele.

Epohhiloova kinofilmi „Suur kodanik“ peategelane (kelle prototüübiks oli S.M.Kirov) unistas „nii umbes kahekümne aasta pärast, peale head sõda, minna välja ja vaadata nii umbes kolmekümmet-neljakümmet Nõukogude Liidu vabariiki“. Aga tagasihoidlik major A.I.Samoilov ütles 14. mail 1940.a. Punaarmee Poliitvalitsuse nõupidamisel esinedes: „Meie komandörid võtavad endale maailmas briti ohvitseride positsiooni. Nii peab see olema ja nii see ka tuleb. Meie hakkame kogu maailma õpetama...“

Seltsimees Samoilovit ei kutsunud keegi korrale. Keegi ei kahelnud selles, et „meie hakkame kogu maailma õpetama“. Mõningane ebaselgus oli ainult teises küsimuses – millal ja kuidas peab algama Suur Sõjakäik?

„...Rahulikult veereb nõukogude linna elu... Äkki aga ründavad naaberriigi õhujõud Nõukogude Liitu... Nõukogude lennuvägi saab lahinguülesande. Kolm eskadrilli suunduvad vaenlase maa sügavasse tagalasse... Vaenlase õhujõud on purustatud, tema sõjatööstus on paralüüeeritud (kolme eskadrilliga??? – M.S)... Nõukogude maaväed kasutavad ära õhujõudude edu ja murravad läbi vaenlase rindest... Nõukogude tankid ja ratsavägi annavad vaenlasele surmava löögi...“

See on tekst filmi „Sügav reid“ lühiiseloostusest. Mostehfilm. Väljalaskeaasta – 1937.

„...Nõukogude riigipiir. Vaenlase lennuväe ootamatu rünnak... Nõukogude tankigrupp saab ülesandeks tungida agressori territooriumile ja purustada tema peajõud, mis on koondunud Ensburgi linna juurde. Vaenlase vägesid juhatab kindral von Büller... Nõukogude tankid forsseerivad jõe ja annavad löögi vaenlase vägede parema tiiva pihta. Von Bülleri väed on täielikult purustatud...“

„Tankistid“. Lenfilm. Väljalaskeaasta – 1939. Tasub märkida, et sellel aastal ei saanud terve NSVL läänepiiri ulatuses (sel ajal oli see piir Poola, Läti ja Eestiga) olla mingeid saksa „burge“ ja poola kindralite seas oli raske leida mõnd „von Büllerit“...

„...Nõukogude luureorganite poolt on vahelt lõigatud fašistliku Saksamaa kõrgema väejuhatuse käsk nõukogude riigipiiri ületamise kohta (õige, ei mingit ootamist, kuni nad meid pommitama hakkavad. – M.S). Lastes sissetunginud tankid miniväljadel õhku, lähevad meie väed üle pealetungile... Fašistlike lennuväljade pommitamisele lendavad tuhanded nõukogude pommitajad (vaat see on teine asi, aga mitte mingi „kolm eskadrilli“. – M.S)...“

„Eskadrill Nr.5“. Kiievi kinostudio. 1939. aasta. Fašistlikud lennuväljad purustati seal ühe hoobiga (nagu ka kaks aastat varem filmis „Sügav reid“), ainult et vaenlane on nende kahe aastaga kavalamaks muutunud ja ehitanud maa-aluse lennuvälja! Vaat sellega õiendabki arved kangelaslik „eskadrill Nr.5“...

„No ja milleks see kõik? – pahandab vihane lugeja. – Mis tähtsust sel on, mida seal kinomehed kokku filmisid, kas siis sellega määratletakse riigi sõjaplaane...“

„Kõige tähtsama kunstiliigi“ tähtsust ei maksa alahinnata. Väheharitud külaelanike massile – aga just nende seast võeti kaks korda aastas armeesse sadu tuhandeid kutsealuseid – sai justnimelt valge kinoekraan peamiseks (kui mitte ainsaks) aknaks „suurde maailma“. Ent sellest hoolimata on tulevase sõja strateegia fikseeritud hoopis teistes dokumentides. Näiteks täiesti salajases Kiievi ESRK mobilisatsiooni ja hargnemise katteplaanis, mis polnud kunagi määratud „massiliseks tarvitamiseks“.

Nagu teada, nägid ennesõjaaegsed läänepoolsete sõjaväeringkondade katteplaanid ette aktiivset tegevust juba Punaarmee mobiliseerimise, koondumise ja hargnemise etapil.

Teiste seas seati Kiievi ESRK õhujõudude ette järgmised ülesanded:

„...a) lahingulennuväe järjestikkuste löökidega kindlaksmääratud baaside ja lennuväljade pihta ning ka õhulahingutes hävitada vaenlase lennuvägi ning haarata sõja esimestest päevadest alates ülevõim õhus...“

g) Tšerstohhovi, Katovices, Krakovis, Kielces asuvate raudteesildade ja –jaamade hävitamisega ning samuti ka löökidega vaenlase vägrupeeriingute pihta takistada ja aeglustada tema vägede koondumist ja hargnemist...“

Täpselt samasugused ülesanded seati ka teiste ringkondade katteplaanides. Aga Kaitse RK direktiivis (mille alusel töötatigi välja ringkondade katteplaanid) oli kindlaks määratud ka **lahingulendude arv**, mis lubati sooritada sõja esimese 15 päeva jooksul:

„...hävitajatel – 15 väljalendu, lähipommitajatel ja luurelennukitel – 10 väljalendu, kaugpommitajatel – 7 väljalendu...“

Vaat niimoodi kujutaski nõukogude väejuhatuse ette seda jõupingutust, mis on vajalik selleks, et sõjas Saksamaa vastu juba „esimestest päevadest alates haarata ülevõim õhus“ ja samuti „takistada ja aeglustada tema vägede koondumist“:

- üks lahingulend päevas hävitajale
- kaks väljalendu kolme päeva jooksul rindepommitajale
- üks väljalend kahe päeva jooksul kaugpommituslennuväele.

Vaat niimoodi nad kavatsesidki Euroopat alistada – tundega, mõistusega, pausidega. Paarispäevadel pommitame, paaritutel päevadel võtame saunas leili...

Veelgi tähelepanuväärsemad detailid on detsembrikuises (1940.a) „Edelarinde hargnemise plaanis“:

„...1.tegevuspäev. Kaks järjestikkust rünnakut vaenlase lennuväljade pihta, mis asuvad 150-160 km sügavuses tsoonis. Jõud: 46 pommitajate, 10 hävitajate polku...“

...5., 6., 7.tegevuspäeval anda löök Visla jõe sildade ja raudteesõlmede pihta. Jõud: 37 pommitajate ja 10 hävitajate polku...“

Hinnake proportsioone – **juba sõja esimesel päeval katab nelja pommitajat ainult üks hävitaja!** Teiste sõnadega – tõsist vastupanu sakslaste poolt lihtsalt ei oodatud.

Sama võimsaid plaane hauti ka Lääne ESRK staabis. Lennuväemarssal Skripko kirjutab oma memuaarides, kuidas 1941. aasta kevade alguses kutsuti ta (sel ajal 3.kauglennuväekorpuse ülem) Minskisse staabimängule.

„...mäng oli pühendatud rinde õhujõudude tegutsemisele rinde pealetungioperatsiooni käigus...“

Selline eluliselt tähtis küsimus, nagu oli kaug- ja rindepommitajate ning hävitajate koostöö organiseerimine, jäi täiesti käsitlemata. Mängu tingimuste kohaselt ei lahendanud me ka pommitusülesandeid, aga õhudessandi katmine kindlustati ülevõimu haaramisega õhus...“

Tasub märkida, et Edelarinde plaanide kohaselt planeeriti maavägede pealetungi algust alles „30-nda mobilisatsioonipäeva hommikuks“. Ja ka neid mobilisatsiooni ja hargnemise katteplaanid hakati välja töötama mitte 1939.a. oktoobris (s.o kohe pärast ühise piiri tekkimist Saksamaaga), vaid alles 1941. aasta

mais! Nõukogude „ajaloolased“ tõstsid seda asjaolu erilise püüdlikkusega esile, saamata nähtavasti aru, et mobilisatsiooni katteplaanide puudumine (kui samal ajal on olemas pealetungiplaanid 300 km sügavusse) ei demonstreeri mitte NSVL-u erilist rahuarmastust, vaid riigi sõjalis-poliitilise juhtkonna piiratud enesekindlust. Mille peale nad siis lootsid? Selle peale, et Hitler hakkab kannatlikult ootama sedasama „30-nda mobilisatsioonipäeva hommikut“ või (märgates alanud Punaarmee vägede operatiivhargnemist) hakkab kirjutama kaeblikke kirju Stalinile ja paluma abi Rahvasteliidust?

Loomulikult aitas eesseeisva sõja iseloomust sellise ettekujutuse formeerumisele kaasa ka kogu bolševistlikule maailmavaatele omane vaimustunud enesearmastus:

„Marksi õpetus on kõikvõimas, kuna see on õige; me liigutame kohalt mäed ja jõed; on kätte jõudnud muinasjuttude aeg; pole selliseid kindlusi, mida bolševikud ei suudaks vallutada“. Vaieldamatu on ka Stalini isiklik süü sellises hukatuslikus vaenlase alahindamises. Kuid aususe ja õigluse põhimõtete järgi peavad seda süüd jagama ka tema lähimad kaaslased.

Stalinit võrreldakse sageli Tšingis-khaaniga. Igasugune võrdlus lonkab. See aga lonkab mõlemat jalga. Tšingis-khaan määras end kogenud huntide karjajuhiks. Stalini poolt enda ümber koondatud isikud kujutasid endast aga uskumatut hübriidi rasvasest kuldist ja arast jänsest.

Mõnesaja kõrgema armee ja NKVD juhi seas (aga kõigil neil oli valve, isiklik relv, salajane agentuur) ei leidunud ühtegi, kes oleks tõstnud „mikromässu“ või vähemalt avaldanud arestile relvastatud vastupanu. Passiivset vastupanu – põgenemist – julgesid kasutada täpselt kolm inimest: piiri taha põgenesid Kaug-Ida NKVD ülem Ljuškov ja NKVD resident Hispaanias Orlov (Feldbin), mõned kuud varjas end põgenesed Ukraina peatšekist Uspenski. Kõik ülejäänud asetasid oma pea kuulekalt tapapakule, parimal juhul lasid endale kuuli pähe.

2. juunil 1937.a. ütles Stalin Kõrgema Sõjanõukogu istungil esinedes ennast maha lasknud Gamarniku kohta: „Mina oleks tema asemel palunud kohtumist Staliniga, algul tema maha lasknud ja alles seejärel iseennast“. Mis seisis nende sõnade taga? Mõnitus? Provokatsioon? Väljapaistva inimese haavatud hinge karje, keda tühisustega suhtlemine on väsitanud?

Verine kääbus Ježov võeti NKVD juhi kohalt maha 25. novembril 1938. aastal. Pikad 136 päeva jõi ta vahetpidamatult, hädaldas, kaebles saatuse üle, ootas midagi, kuni lõpuks 10. aprillil 1939.a. paigutati ta hirmasasse NKVD Suhhanovskaja erivanglasse. Kogu partei lemmik ja selle suurim teoreetik (vähemalt iseloomustas teda just niimoodi Lenin) N.I.Buhharin kirjutas vanglast Stalinile 43 kirja. Kõik kirjad on ühest ja samast – armastusest. „Kõik minu viimase aja unistused olid suunatud ainult sellele, et tihedamalt liituda juhtkonnaga, eriti sinuga... Ma hakkasin sinu suhtes tundma samu tundeid kui Iljitši suhtes, sugulasliku läheduse tunnet, tohutu suurt armastust... ma tunnistan end täielikult sinule kuuluvaks...“ Mõistetuna surma kuritegude eest, milles ta mingil juhul süüdi ei olnud, kirjutas meie „partei lemmik“ Peremehele: „Ma seisan põlvili Kodumaa ja Partei ees ning palun armuandmist...“

I järgu armeekomandör, Kiievi SRK juhataja Jakir tõmbas esimese mai käskkirjast maha meenutuse Stalini kohta. Kuus nädalat pärast seda saatis ta vangikongist Stalinile kirja: „Armas, kallis seltsimees Stalin. Ma suren, armastussõnad Teie vastu huultel“.

Austatud lugeja, kas teile tundub, et me oleme põhiteemast kaugele kõrvale kaldunud? Hoopiski mitte. Just mitmeaastane suhtlemine jakiride, ježovide ja muude buhhartšikutega kutsus tulevasel Kõrgemal Ülemjuhatajal lõppude lõpuks esile raske haiguse – ta enda poolt teoreetiliselt väga hukka mõistetud „peapööratuse edusammudest“. See tähendab, et teadvuse tasemel sai ta kõigest aru ja tegi paljutki õigesti: lõi tohutu suure motoriseeritud armee, tungis isiklikult kõikidesse selle tehnilise varustuse probleemidesse, töötas isiklikult koos konstruktorite ja tehasedirektoritega, kindralite ja luurajatega. Kuid hingepõhjas kasvas temas veendumus, et terves maailmas ei leidu sellist jõudu, mis püüaks talle – maisele pooljumalale – oma tahet peale suruda. Võideldes aastast aastasse „vaenlastega“, kes olid suutelised vaid haledaks vingumiseks, **kandis Stalin tahtmatult selle kogemuse üle võitlusele ka oma Berliini konkurendiga.** Ennesõjaaegsete plaanide sisu järgi arvestas ta (täpsemalt öeldes – lootis ilma mingi arvestuseta) sellega, et tal lubatakse alati jagamatult „protsessi juhtida“. Kahjuks oli Hitler küll paranoik, kuid mitte masohhist: ta ei hakanud vabatahtlikult pükse jalast võtma enne näitlikku-õpetuslikku ihunuhtlust.

Hukatuslikku enesepettust soodustasid väga ka Poola ja Soome kampaaniad. Nende kahjulik mõju Punaarmeele oli väga suur. Nõukogude-parteilise propaganda jõupingutustega esitleti peaaegu veretut „võitu“ sakslaste poolt purustatud Poola üle selle näidisena, kuidas Suur Vabastusretk edaspidi arenema hakkab. Nimelt sedasi: vabastatud rahvad võtavad töölis-talupoegade armeed lilledega vastu, vaenlase sõdurid „keeravad täägid oma kodanliku valitsuse vastu“, punatäheliste lennukite pilved katavad oma tiibadega taeva, no ja nii edasi ja edasi. Kõik nagu kinos.

„Meil sõdida ei tule kuskil / nendega, kes kasvanud võitluses ja puuduses“, - ennustas peamise armeelehe („Krasnaja Zvezda“ 21.09.1939.a) veergudel luuletaja Margarita Aliger. Neil aastatel ülipopulaarne Konstantin Simonov unistas:

„...lääne, lõuna, polaaralade,
troopiliste ja ookeanitaguste
Valgevenede ja Ukrainade
üllatavate vabastamiste ajast...“

Vsevolod Višnevski kirjutas vaimustunult kinorežissöör E.Dziganile: „*Praegu taganevad paljud suure Punaarmee ees, mis ületab Saksamaa jõude kolme või rohkem kordselt*“.

Ja mida saabki tahta kergemeelsetelt poetidelt, kui Kaitse RK Vorošilov ise kirjeldas 7. novembril 1939.a. väljaantud käskkirjas, mis loeti ette kõigis väeosades ja allüksustes, Poola kampaaniat niimoodi: „...Punaarmee väeosad purustasid hoogsa pealetungiga Poola väed... Poola riik, mille valitsejad alati praalised ning näitasid üles suurelisust ja kõrkust, lendas esimese sõjalise kokkupõrke puhul laiali nagu vana pehkinud vanker...“

Ei jäänud kõrvale ka üks teine rahvakomissar. Raudteede RK, Poliitbüroo liige Kaganovitš, esinedes 4. oktoobril 1939.a järjekordsel parteiaktiivi koosolekul, ilukõnetses: „*Te mõelge, kui mitu aastat tsarism pidi võitlema selle eest, et Lvovi ühendada – 4 imperialistliku sõja aastat, Peremõšli kindluse all pandi kolm korput magama, aga meie väed hõivasid selle territooriumi 7 päevaga ja ilma suuremate ohvriteta...*“

Tõe huvides tuleb märkida, et juhtkonnas oli siiski ka selline inimene, kes püüdis neid „mütsiga löömise“ meeolusid maha suruda. Esinedes 17. aprillil 1940. aastal Punaarmee juhtivkoosseisu nõupidamisel, mis oli pühendatud Soome sõja tulemuste arutelule, ütles Stalin:

„...Poola kampaania kahjustas meid hirmsasti, see hellitas meid ära... meie armee ei saanud kohe aru, et sõda Poolas – see oli sõjaline jalutuskäik, aga mitte päris sõda... Vaat selle psühholoogiaga, et meie armee on võitmatu, meil koledal kombel esineva kelkimisega – tuleb lõpetada...“

Kuldsed sõnad. Ainult häda oli selles, et Soome sõja kogemustest tehti armee lahinguvõime jaoks veelgi ohtlikumaid järeldusi. Vastupidi laialt levinud eksiarvamustele oli Stalin meelestatud vägagi heasüdamlikult ja kirjeldas häbitavalt läbikukkunud sõjakäiku Helsingisse kõige roosamates toonides:

„...miks me ei rünnanud Soomet igast küljest? Me ei seadnud nii tõsiseid ülesandeid, kuna sõda Soomega on väga raske... Me teadsime, et Peeter I sõdis 21 aastat selleks, et eraldada kogu Soome Rootsist... me teadsime, et Jekaterina II sõdis kaks aastat ja ei saavutanud midagi erilist... Kõiki neid asju me teadsime ja arvestasime, et sõda Soomega kestab võib-olla kuni augusti või septembrini... sõda lõppes kolme kuu ja 12 päevaga ainult seetõttu, et meie armee tegutses väga hästi...“

Ühesõnaga – tuleb välja, et partei plaanid täideti ja isegi ületati. Mälu vedas järjekordselt seltsimees Stalinilt alt ja ta unustas, et vastavalt Kaitse RK direktiivile Nr.0205 17. novembrist 1939.a. planeeriti Soome armee purustada 10-15 päevaga, kusjuures ainult Leningradi sõjaväeringkonna jõududega.

Edasi noomis Stalin armastavalt, isalikult, mõningaid seltsimehi:

„...kuna sm. Kovaljov on hea võitleja, kuna ta on hea Kodusõja kangelane ja ta saavutas kuulsuse Kodusõja ajal, siis on tal raske vabaneda Kodusõja kogemustest, millest jääb täiesti väheks...“

Seejärel kiitis ta kogu Punaarmeed tervikuna:

„...meie armee seisab tugavalt kahe jalaga uue kaasaegse nõukogude armee teel. Selles on Soome väljadel saadud kogemuste peamine pluss...“

Aga kokkuvõttev järeldus, mida kuulsid kohalolevad komandörid, oli lausa trimfaalne:

„Peamine meie võidu juures on see, et me lõime puruks eesrindlike Euroopa riikide tehnika, taktika ja strateegia, nende riikide esindajad olid soomlaste õpetajad... Me ei võitnud ainult soomlasi, me võitsime nende euroopalikke õpetajaid – saksa kaitsetehnikat võitsime, inglise kaitsetehnikat võitsime, prantsuse kaitsetehnikat võitsime...“ Lühidalt öeldes – **täielik banzai!**

Selleks, et just need järeldused kinnistuksid teadvusesse, sadas armeele – peamiselt selle juhtivkoosseisule – kaela ordenite ja medalite, uute auastmete ja uute ametikohtade kosk.

Just pärast Soome sõja lõppu, 4. juunil 1940.a., võeti kasutusele kindralite auastmed. Ajalehed avaldasid mitu nädalat ülipikki nimekirju – kokku 949 verivärsket kindralit! Riigi kõrgeima autasu – Nõukogude Liidu Kangelase aunimetuse – said 412 inimest (neli korda rohkem, kui neid anti Moskva kaitsmisel ülesnäidatud mehisuse eest!). Kõik pidid aru saama, et me võitsime kõige tugevamat vaenlast, keda üldse leida võis ja edaspidi keerab Punaarmee kelle tahes oinasarveks. Talitsetamatu kiitlemine läks selleni, et Soome kampaaniat kästi kujutada Maailmasõja kõige suurema sündmusena, võrreldamatuna mingite kokkupõrgetega kuskil Prantsusmaal või Põhja-Aafrikas...

„Me peame valmistuma mitte selliseks sõjaks, nagu praegu käib – see pole sõda, vaid lapsemäng, - jutlustas 20. mail 1941.a „üleliiduline vanem“ Kalinin, - vaid selliseks sõjaks, nagu oli näiteks sõda Soomega...”

Enesega rahulolu ja ülim enesekindlus ei jätnud enesessearmunud Kremli võimumehi maha kuni viimase minutini. 16. juunil 1941.a. teatasid nad (Molotovi esimese asetäitja Võšinski suu läbi) Suurbritannia esindajale Nõukogude Liidus, et *„Nõukogude Liidul pole mitte mingit alust tunda mingit rahutust. Rahutust tundma peavad teised“*. Mõned päevad varem tegi teine Molotovi asetäitja S.A.Lošovski peapesu USA saadikule Steinhardtile, kes tuli järsku välja ettepanekutega riikidevahelise koostöö tugevdamise suhtes enne *„suurimat kriisi, mida NSVL elab üle lähima 2-3 nädala jooksul“*. Seltsimees Lošovski raius vastu: *„Nõukogude Liit suhtub väga rahulikult igasugustesse kuuldustesse tema piiridele kallaletungi suhtes. Kui ka leiduks selliseid inimesi, kes püüaksid seda teha, siis saaks Nõukogude Liidule kallaletungi päevast kallaletungiva riigi ajaloo jaoks suurima õnnetuse päev“*.

Seega valmistati armeed ette „selliseks sõjaks“, mida ta alustab siis, kui tahab ja ka lõpetab siis, kui peab seda enda jaoks soodsaks. Niimoodi sai 1941. aasta juunis kohtumisest Wehrmachtiga, mis erines kardinaalselt Soome või Poola armeest nii oma arvukuse kui ka tehnilise varustatuse poolest, Punaarmee võitlejate ja komandöride jaoks mõistust ja tahet paralüseeriv „ootamatus“.